AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2005.11.29
COM(2005) 620 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

a nemzeti szintű koordináció és a nonprofit szektor átláthatóságának fokozásával a terrorizmus finanszírozásának megakadályozásáról és leküzdéséről

BEVEZETÉS

A terrorizmus elleni uniós küzdelem sarkalatos pontja, hogy meg kell akadályozni, hogy a terroristák pénzügyi forrásokhoz jussanak. Ezt hangsúlyozza a terrorizmus elleni küzdelemről szóló cselekvési terv[1] és a madridi és londoni támadásokat követő tanácsi nyilatkozatok[2]. Az uniós politikát e téren továbbá a 2004. októberi bizottsági közlemény[3] és a 2004. decemberi uniós terrorizmus finanszírozása elleni stratégia[4] határozza meg. Ezek egyértelműen kimondják, hogy nemcsak meg kell akadályozni a terroristák finanszírozáshoz jutását, hanem a pénzügyi hírszerzést is a lehető legnagyobb mértékben fel kell használni a terrorizmus elleni küzdelem minden területén.

Az Európai Tanács a terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2004. március 25-i nyilatkozatában arra szólította fel a tagállamokat, hogy „fokozzák az illetékes nemzeti hatóságok, a pénzügyi hírszerző egységek és a magánszférabeli pénzügyi intézetek közötti együttműködést, és ezzel javítsák a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatos információcserét”[5]. A nyilatkozat a Bizottságot is felszólította, hogy fontolja meg azon nonprofit szervezetek szabályozásának és átláthatóságának tökéletesítését, amelyeket a terroristák felhasználhatnak tevékenységük finanszírozására. Ez a közlemény a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem ezen fő elemeivel foglalkozik. Az I. rész a nemzeti szintű koordináció kérdéseit vizsgálja meg. A II. rész a közhasznú szektor terrorizmus finanszírozása szempontjából kihasználható pontjaival foglalkozik, és kifejti az e közlemény mellékletében közzétett tagállamoknak szóló ajánlást és a nonprofit szervezetek magatartási kódexére vonatkozó keretet.

I. RÉSZ – NEMZETI KOORDINÁCIÓS SZERKEZETEK

A terrorizmussal kapcsolatos szakértői értékelés („Nemzeti terrorellenes intézkedések: az államgépezet és a terrorizmus elleni küzdelemre szolgáló kapacitás javítása”)[6] a tagállamoknak értékes segítséget nyújt a nemzeti terrorellenes intézkedések értékeléséhez. A szakértői értékelés a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre is kiterjedt. A feladat nagysága miatt az országjelentések és az ajánlások nem foglalkoznak mindig részletesen a terrorizmus finanszírozásával. Ezért meg kell fontolni, hogy egy nyomon követő szakértői értékelés összegezze a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti gépezetet és az e közleményben szereplő eredményeket.

---

1 A terrorizmus elleni küzdelemről szóló 10586/04 cselekvési terv, 2004.6.15. (tanácsi dokumentum)

2 A terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2004. március 25-én elfogadott európai tanácsi nyilatkozat; a londoni robbantásokra adandó uniós válaszlépésekről szóló, a 2005. július 13-i rendkívüli (bel- és igazságügyi) tanácsülésen elfogadott tanácsi nyilatkozat.

3 A terrorizmus finanszírozásának megakadályozásáról és leküzdéséről szóló bizottsági közlemény, 2004.10.20., COM(2004) 700

4 „A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem”, amelyet a főtitkár/főképviselő és a Bizottság nyújtott be az Európai Tanácsnak. 16089/04, 2004. december 14. (tanácsi dokumentum)

5 A Pénzügyi Akció Munkacsoport által kidolgozott negyven ajánlás közül a 31. felszólítja az országokat, hogy biztosítsák, hogy „a politikai irányítók, a pénzügyi hírszerző egység, a bűnüldözés és a felügyeleti szervek hatékony mechanizmusokat léptetnek életbe az együttműködéshez, és adott esetben egymás közt országon belül koordinálják tevékenységüket a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának leküzdésére irányuló politikák és tevékenységek kidolgozását és végrehajtását illetően.”

6 A 2001. szeptember 11-i támadások nyomán a 2001. szeptemberi bel- és igazságügyi tanács elindította a nemzeti terrorellenes intézkedések értékelését.

A hágai program megállapítja, hogy már nem lehet jelentős az EU-ban az a tény, hogy az információ átlépi a határokat.[7] Az illetékes uniós hatóságok közti hatékony információcsere azonban átfogó és hatékony nemzeti szintű koordináción múlik, amely meghatározza és elemzi az érintett információkat, kereszthivatkozásokat készít, és megbízható, kiváló minőségű bűnügyi értesülést hoz létre. A „hozzáférhetőség elve”[8], csak akkor érvényesül, ha a nemzeti szintű információcserét megfelelően koordinálják, hiszen amennyiben nem folyik megfelelő nemzeti szintű koordináció, és nem keletkeznek kiváló minőségű bűnügyi értesülések, előfordulhat, hogy nem lehet megtalálni az uniós szinten keresett információ/értesülést.

Az EU terrorizmus finanszírozása elleni stratégiájában a Bizottság felkérést kapott, hogy értékelje a terrorizmus finanszírozása elleni munkával foglalkozó egyes minisztériumok, ügynökségek és egyéb szereplők között fennálló nemzeti koordinációs struktúrákat. Arra is felkérést kapott, hogy vegye fontolóra a további lehetséges együttműködési módszereket a bűnüldöző/hírszerző szolgálatok és a magánszektor között. A bizottsági elemzés nagyrészt azokon a válaszokon alapul, amelyeket a 25 tagállam a 2005. március közepén kiküldött kérdőívre adott, valamint az Europollal és a szakma képviselőivel folytatott megbeszélések eredményein.

A kérdőívre adott válaszaikban a tagállamok megerősítették, hogy a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben az alábbi állami szervek játszanak szerepet: a pénzügy-, igazságügy- belügy- és külügyminisztériumok, a pénzügyi részlegek, a pénzügyi hírszerző egység, a pénzügyi szakrendőrség, az államügyészség, a vámhatóságok, az adóhatóságok, a hírszerző szolgálatok, a pénzügyi szabályozók és a központi bank (a továbbiakban: érintett szereplők).

Számos tagállam kiemelte az érintett szereplők közötti koordináció előnyeit:

> „... a legtöbb illetékes szerv képviselői egy helyen találkoznak, közvetlenül kicserélik és értékelik az érintett információkat, és konszenzusos alapon kidolgozzák a végterméket a döntéshozók számára. Az ilyen közvetlen szakértői ötletbörze különösen hasznos, és arra is lehetőség nyílik, hogy egyedi kérdésekkel átfogóan foglalkozzanak.[9]

A nemzeti ügynökségek közötti koordinációt és információmegosztást kiemeli a terrorizmussal kapcsolatos pénzügyi korlátozó intézkedések tapasztalatairól szóló tanácsi dokumentum is.[10] Az e közleményben meghatározott vizsgálat megfelel e megközelítésnek, és kiegészíti azt.

A tagállami koordinációs szerkezetek vizsgálatával fény derül (i) számos horizontális tapasztalatra az **összes** érintett szereplővel való koordináció megerősítésére és (ii) azokra a területekre, amelyeken az **egyes** érintett szereplőkre vonatkozó intézkedések fokozhatják a koordinációt és az információcserét. Az előző az 1. szakaszban, míg az egyes érintett szereplőkre vonatkozó koordinációs kérdések a 2. szakaszban kerülnek kifejtésre. A 3.

---

7 A hágai program: a szabadság, a biztonság és a jogérvényesülés megerősítése az EU-ban. Brüsszel, 2004. december 13., 16054/04 (tanácsi dokumentum). Lásd még: a hozzáférhetőség elve szerinti információcseréről szóló tanácsi kerethatározat-javaslat, COM(2005) 490, 2005.10.12.

8 Lásd: hágai program, 2. szakasz a bűnüldözési célú információcsere javításáról.

9 A Szlovén Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviseletének válasza a bizottsági kérdőívre.

10 13851/4/04 rev 4 tanácsi dokumentum

szakasz az érintett szereplők és a magánszektor közötti koordináció fontos kérdéseivel foglalkozik. Minden esetben kiemelt figyelmet igényelnek az adatvédelmi szabályok, ezen belül az érintett adatbázisokban tárolt információk helyességének biztosítása.

1. AZ ÖSSZES ÉRINTETT SZEREPLŐRE VONATKOZÓ HORIZONTÁLIS KOORDINÁCIÓS STRUKTÚRÁK

A nemzeti koordinációs struktúrák vizsgálata számos olyan horizontális tapasztalatra fényt derít, amelyekkel erősíthető az érintett szereplők között az információk nemzeti szintű megosztása, és amelyek lényege a következő:

1.1. **A politikai koordináció elősegítése érdekében meg kell fontolni az összes érintett szereplőt összefogó nemzeti keret létrehozását.** Ezzel nemzeti konszenzus alakulhat ki a terrorizmus finanszírozása elleni nemzeti stratégiát illetően. A keretnek támogatnia kell az ügynökségek közötti bizalomépítést, megértést és bizalmat. Fő feladatai az alábbiak lennének: egy közös terrorizmus elleni cselekvési terv létrehozása, közös terrorizmus finanszírozása elleni kockázati és veszélyelemzések és a terrorizmus finanszírozása elleni egyéb közös kutatások[11]. Életbe kell léptetni azokat a struktúrákat, amelyek révén konzultálni lehet az érintett szereplőkkel, azok hozzájárulhatnak a terrortevékenységek finanszírozási módszereivel kapcsolatos értesülések közös vizsgálatához, valamint jóváhagyják azokat. E munkába a magánszektor megfelelő képviselőinek bevonását is fontolóra kell venni.

1.2. **Az operatív kérdések megoldására szóba jöhet az alábbi érintett szereplők összehozása: hírszerző szolgálatok, bűnüldözés, államügyészség, pénzügyi hírszerző egység, adóhatóságok és pénzügyi szabályozók.** E csoport megbízást kaphatna arra, hogy több szemszögből is vizsgálja felül a nyomozati anyagokat. A működés szempontjából ez az alábbi előnyökkel járna: (i) fény derülne másképpen fel nem fedezhető nyomravezető információkra is; (ii) a csoport változásokat ajánlhatna a nyomozási módszerekre, és biztosíthatná a hírszerzési alapú nyomozást; (iii) nem ismétlődnének a tevékenységek; (iv) fény derülne a gyanúsítottak közötti kapcsolatokra (v) a kapcsolódó nyomozásokat közösen könnyebben lehetne értékelni.

1.3. **Az operatív koordinációt tovább fokozhatnák azok a nemzeti hálózatok, amelyek az egyes tagállamok megfelelő pénzügyi hírszerző egységét kötnék össze egyrészt az adatszolgáltató szervekkel, másrészt az érintett szereplőkkel.** Ez önműködő, mégis biztonságos elektronikus környezetet hozna létre a pénzügyi értesülések fogadására, feldolgozására és terjesztésére. Lehetővé tenné az információ közvetlen továbbítását a pénzügyi intézményektől a pénzügyi hírszerző egység speciális adatbázisaihoz, támogatná a számítógépes pénzügyi értesülések létrehozását a pénzügyi hírszerző egységen belül, és lehetővé tenné a pénzügyi hírszerző egység és az érintett szereplők közötti automatikus információcserét. E munka értékelése jelenleg a FIU NET projekt keretében folyik.

---

[11] Az egyik tagállam kiemelte a rendszeres tematikus nyomozások, például a terrorizmus finanszírozásához kapcsolódó földalatti pénzügyi mozgások közös vizsgálatának jelentőségét.

1.4. **Minimális előírásokat kell létrehozni az értesülések gyűjtésére, vizsgálatára és terjesztésére.** Ez megkönnyíteni az értesülések létrehozását és megosztását, és támogatná a hírszerzési központú és kockázati alapú megközelítést. Az előírásokban ki kell emelni, hogy a begyűjtött információkból jelentős és értékes értesülést kell nyerni, és az információk más érintett szereplőknél felhatalmazott személyeknek történő gyors eljuttatásához közös elkötelezettségre van szükség.

1.5. **Minimális információkezelési előírások kidolgozása:** a titkossági fokozatok, biztonsági előírások, dokumentumkezelési kódok megkönnyítenék az érintett szereplők közti gyors és hatékony információcserét, és kiterjesztenék annak körét is.

1.6. **A pénzügyi hírszerzésnek támogatnia kell és ki kell egészítenie az általános terrorizmus elleni tevékenységet.** A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelmet koordináló szerv adatait integrálni lehetne az általános terrorizmus elleni tevékenységbe, így a pénzügyi hírszerzés szervesen hozzájárulhatna a terrorizmus elleni tevékenységhez. Ez értéket is teremtene, mivel áthidalná a terrorizmus finanszírozása elleni szakrendőrség, a terrorizmus elleni rendőrség és a hírszerző szolgálatok közötti rést.

2. A BIZONYOS ÉRINTETT SZEREPLŐKRE JELLEMZŐ KOORDINÁCIÓS STRUKTÚRÁK

2.1. Számos tagállam közölte, hogy **hivatalos információcsere-struktúrákat hozott létre a pénz-, bel- és igazságügyi minisztériumok között a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatban,** és beszámoltak arról, hogy ez a folyamat új lendületet adott a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemnek, mivel összefogta a hírszerző szolgálatokat, a szakrendőrséget és a FIU-t.

2.2. Néhány tagállam rámutatott, hogy ki lehetne jelölni **egy minisztériumok közti szervet a bűnözők/terroristák eszközeinek azonosítására, kinyomozására és befagyasztására**. Ezeknek a pénzügyi nyomozásban nagy szaktudással rendelkező „eszköznyomozó szerveknek” ki kell használniuk a rendőrség, az ügyészség, az adóhatóságok, a vámhatóságok és egyéb érintett szolgálatok egymást kiegészítő szaktudását, és szakértői forrásként kell működniük minden terrorizmussal (és egyéb súlyos bűncselekményekkel) kapcsolatos nyomozásban.

2.3. A tagállamoknak **a bűnüldöző hatóságok körében tudatosítaniuk kell, hogy a pénzügyi hírszerző egység milyen szerepet játszhat a terrorizmus finanszírozása** és más bűncselekmények **elleni küzdelemben**. A pénzügyi hírszerző egység és más ügynökségek közti egyetértési nyilatkozatban keretet lehet szabni a pénzügyi információkhoz való hatékony hozzáférésnek.

2.4. A pénzügyi hírszerző egység terrorizmus finanszírozása elleni szakértőinek **megfelelő biztonsági engedéllyel** kell rendelkezniük ahhoz, hogy a pénzügyi értesüléseket fogadják, továbbítsák és közösen vizsgálják a hírszerző szolgálatokkal és más, titkos adatokat kezelő érintett szereplőkkel. A megfelelő biztonsági engedély szükségességét más érintett szereplőknél is meg lehet fontolni, hogy szükség esetén a titkos információkat meg tudják osztani és közösen tudják vizsgálni.

A kölcsönös megértés javítása az érintett szereplők között

2.5. A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem jobban összehangolható, ha **a pénzügyi hírszerző egység rendelkezik kijelölt terrorizmus finanszírozása elleni egységgel**, amely megkönnyíti a szorosabb koordinációt azokkal a szakértőkkel, akik más érintett szereplőknél foglalkoznak a terrorizmus finanszírozásával és a terrorizmus elleni küzdelemmel. A pénzügyi hírszerző egységen belül a terrorizmus finanszírozása elleni munkára kiemelt szakértők azt is biztosítják, hogy szélesebb körben ismertté váljanak a terrorizmus finanszírozása elleni tipológiák, és ez megkönnyíti a kiemelt kockázatú esetek azonosítását és elsőbbségi kezelését. A szakértői egységeknek több ügynökséget átfogó szemléletben kell dolgozniuk, a rendőrséggel, ügyészséggel és a hírszerző szolgálatokkal folytatott strukturált koordinációval. Az ilyen egységeket arra kell ösztönözni, hogy hasonlítsák össze megközelítésüket a többi tagállamban működő hasonló egységekkel.

2.6. A kölcsönös megértés javítása érdekében – különösen, ha nem léteznek hivatalos struktúrák – a tagállamoknak ösztönözniük kell **a nyomozó rendőrbírók, ügyészek, pénzügyi nyomozók, elemzők és más szakemberek kiküldését a pénzügyi hírszerző** egységhez és más érintett szereplőkhöz, illetve más érintett szereplők munkatársainak kiküldését a pénzügyi hírszerző egységhez**.**

2.7. **Az érintett szereplőknek világosan ismerniük kell egymás szerepét, és olyan rendszereket kell fenntartaniuk, amelyekben az információ gyorsan eljuthat azokhoz, akik a legjobban tudnak rá reagálni.** Így például az ismert gyanúsítottakról szóló rendőrségi vagy bírósági információk gyorsan eljuthatnak azokhoz a külügyminisztériumi tisztviselőkhöz, akik a Tanácstól vagy az ENSZ Biztonsági Tanácsától megbízást kérhetnek, hogy megelőző pénzügyi szigorító intézkedéseket (szankciókat) foganatosíttassanak pénzeszközeikre és eszközeikre. A nyomozati hatóságoknak meg kell fontolniuk, hogy fennállnak-e a feltételek az adminisztratív befagyasztási intézkedésekhez, és megfelelő megoldás-e az ilyen befagyasztás, és adott esetekben kérelmet fogalmazhatnak meg az intézkedések foganatosítására. Készpénz lefoglalása esetén – akár a határokon működő vámhatóságoknál, akár egyebütt – amennyiben fennáll a gyanú, hogy a kézpénz a terrorizmushoz kapcsolódhat, szintén tájékoztatni kell a pénzügyi hírszerző egységet, hogy nagyobb eséllyel lehessen a kapcsolódó információkat megtalálni.

A pénzügyi hírszerzés optimális felhasználásának biztosítása

2.8. **A terrorizmushoz kapcsolódó gyanús tranzakciós jelentések azonnali meghatározására kulcsszavakat, kulcsneveket és más azonosítókat kell használni.** Létre kell hozni a megfelelő együttműködési formákat a pénzügyi hírszerző egység és az operatív szakszolgálatok között, ezen belül a gyanús ügyletek hírszerzést és a terrorcselekmények megakadályozását szolgáló információcseréjét.

A készségek összefogása

2.9. **A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem összetettségéből kifolyólag gyakran összegezni kell a tapasztalatokat és a szakértelmet,** például lehetővé kell tenni az egymást kiegészítő szaktudással rendelkező szakértők alkalmi kiküldését egy-egy projektre, nyomozásra vagy vádemelésre. Az egyik tagállam ennek megvilágítására olyan struktúrákat említett, amelyek lehetővé teszik és

megkönnyítik, hogy a terrorizmus finanszírozása elleni ügyekben közösen lépjen fel egy, a pénzügyi bűnözés terén szakértelemmel rendelkező ügyész, illetve egy, a terrorizmus elleni háttérrel rendelkező ügyész.

A szélesebb körű közönség megszólítása

2.10. A tagállamoknak nemcsak azt kell biztosítani a pénzügyi és más intézményekkel együttműködve, hogy az adatszolgáltató szervek és mások, például a nonprofit szektor alkalmazottai tisztában legyenek a tipológiákkal és veszélyekkel, hanem azt is, hogy a **pénzügyi szolgálatok *felhasználói* is tudják, hogyan támogathatják az állami és magánszektor erőfeszítéseit** a terrorizmus finanszírozásának és más pénzügyi bűncselekményeknek a leküzdésében.

3. AZ ÉRINTETT SZEREPLŐK ÉS A MAGÁNSZEKTOR

A bűnüldözői munka szempontjából gyakran nem maga a bankoktól és másoktól származó pénzügyi információ fontos, mint inkább az ebből az információból levonható *értesülés*. Ezért biztosítani kell az érintett szereplők és a pénzügyi intézmények (valamint egyéb, pénzmosási adatszolgáltató szervek) közti megfelelő koordinációt, hogy a szükséges információ az érintett szereplők megfelelő támogatásával könnyen és gyorsan rendelkezésre álljon[12]. **Az állami szektorban működő hírszerzést ki lehet egészíteni a pénzügyi intézetek adataival.** Néhány tagállam például úgy jut fontos nyomravezető információhoz, hogy kényes információkat – például a hamis személyazonossági okmányok adatait – oszt meg a pénzügyi intézetekkel, így azonosítja a gyanúsítottakat, akiknek aztán a nyomára bukkan.

A magánszektor pénzügyi információihoz való hozzáférés

3.1. **A pénzmosás elleni irányelv 32. cikke értelmében[13] olyan intézkedésekre van szükség, amelyek révén az illetékes hatóságok megtudhatják, hogy egy nyomozás alatt álló személynek van-e, vagy volt-e bankszámlája, és megszerezhetik a bankszámlák és banki műveletek adatait.** Néhány tagállam rámutatott, hogy a bankszámlák nemzeti nyilvántartásával biztosítani lehetne a gyanús pénzeszközök és számlák gyors azonosítását. A nyilvántartás történhetne központi (állandóan naprakész) adatbázisban vagy a pénzügyi intézeteknél vezetett és ellenőrzött, titkosított ügyféllistákon. A pénzügyi hírszerző egység (FIU) gyanús tranzakciókról szóló jelentés esetén az adatbázisból információt kérhetne arról, hogy a gyanúsítottnak van/volt-e bankszámlája a megadott intézménynél. Egy másik elképzelés szerint a terrorizmus finanszírozásának gyanúját vizsgáló bűnüldöző szolgálatok kérhetnék fel a pénzügyi hírszerző egységet, hogy kérjen információkat a pénzügyi intézményektől arról, hogy a gyanúsítottnak van-e, vagy volt-e folyószámlája. A Bizottság a tagállamokkal és a magánszektorral együtt tovább dolgozik az irányelv 32. cikke végrehajtását célzó modellek értékelésén.

---

12 Az érintett szereplők közötti *nemzetközi* együttműködésnek meg kell felelnie a harmadik pénzmosás elleni irányelv 28. cikkének, és fokoznia, nem pedig csökkentenie kell a pénzügyi hírszerző egységek közti értesülések cseréjét.

13 A harmadik pénzmosás elleni irányelv 32. cikke így szól: „a tagállamok előírják, hogy a hitel- és pénzügyi intézmények rendelkezzenek olyan rendszerrel, amelynek segítségével a nemzeti joggal összhangban teljes körűen és gyorsan válaszolhatnak a pénzügyi hírszerző egység vagy más hatóságok megkereséseire azzal kapcsolatban, hogy tartanak vagy tartottak-e fenn az elmúlt öt évben üzleti kapcsolatot a meghatározott természetes vagy jogi személyekkel, és milyen jellegű volt ez a kapcsolat.”

3.2. Az értesülések szerint a terroristák a több tagállamban is fiókteleppel rendelkező ismert transzmissziós vállalatoknál utalnak át többször kisebb összegeket a szélsőséges csoportokkal kapcsolatban álló személyeknek. Az egyes átutalások mind törvényesnek tűnnek, és csak együttesen adhatnak okot gyanúra. **A transzmissziós és pénzküldési vállalatoknak olyan rendszereket kell biztosítaniuk, amelyek** megfelelnek a származási információkra vonatkozó nemzetközi előírásoknak, és amelyekkel betartják a pénzmosás elleni/terrorizmus finanszírozása elleni intézkedések kockázati alapú megközelítését, ezen belül a gyanús esetek megfelelő ellenőrzését.

3.3. A bevált tapasztalatok szerint a gyanús tevékenységeket akkor is jelenteni kell a pénzügyi hírszerző egységnek, **ha nem jön létre ügylet**, például ha egy pénzügyi intézmény megalapozott gyanúval visszautasít egy számlanyitási kérelmet, mivel a személy nem adja meg a megfelelő azonosító információkat.

A magánszektorral folytatott együttműködés fejlesztése

3.4. Ösztönözni kell az **érintett szereplő(k), valamint a pénzügyi és hitelintézetek és más adatszolgáltató szervek közti *összekötő bizottságok*** hatékony működését. Az összekötő bizottságoknak rendszeresen találkozniuk kell a nemzeti terrorizmus finanszírozása elleni szerv és/vagy a FIU elnökletével, hogy mozgósítsák és elérjék a magánszektort, tájékoztassák a terrorizmus finanszírozásában fejlődő tipológiákról, és frissítsék a kockázati jelzőket. A strukturált összekötő bizottságokon kívül a kijelölt terrorizmus finanszírozása elleni kapcsolattartó pontoknak kell lenniük a pénzügyi intézményekben, amelyek megkönnyítik a gyors kapcsolatfelvételt a FIU és más érintett szereplők részéről. Az adatszolgáltató szerveknek adott rendszeres visszajelzés biztosítja a pénzügyi hírszerző egységeknek küldött kiváló minőségű jelentéseket.

3.5. A több tagállamban is működő adatszolgáltató szerveknek igyekezniük kell biztosítani a koordinációt a nemzeti megfelelőségi tisztviselők között, például **„európai megfelelőségi funkciók révén”.** Így egyrészt kapcsolatot hozhatnának létre a több tagállamban megállapított gyanús ügyletek között, másrészt gyanút alapozhatnának meg vagy erősíthetnének meg a kapcsolódó ügyletek esetén két vagy több tagállamból/ba.

3.6. **Ösztönözni kell a pénzügyi rendőrség/a FIU/a hírszerzés munkatársainak akár rövid időre szóló kiküldetését a magánszektorbeli adatbirtokosokhoz.** Így az állami szektor jobban megérti, hogy a magánszektor hogyan kezeli az adatokat, és milyen nehézségekkel/könnyebbségekkel jár bizonyos fajta információk elérése.

II. RÉSZ – A NONPROFIT SZERVEZETEK GYENGE PONTJAI A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSA ÉS MÁS BŰNÜGYI VISSZAÉLÉSEK SZEMPONTJÁBÓL

1. EURÓPAI ÉS NEMZETKÖZI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A terrorizmus finanszírozásáról szóló 2004. októberi bizottsági közlemény felvetette egy magatartási kódex létrehozását a nonprofit szektorral való visszaélések kockázatának csökkentése érdekében[14]. Az e dokumentumban bemutatott ajánlás és magatartási kódexre vonatkozó keret azon közlemény következményeként jött létre. Bár a jelen közlemény elsősorban azzal foglalkozik, hogy megakadályozza a terrorizmus finanszírozása céljából a nonprofit szervezetekkel való visszaélést, a fokozott átláthatósági és elszámolási intézkedések a bűnügyi visszaélések más formáitól is segítenek megvédeni a szervezeteket. Az ajánlás és a magatartási kódexre vonatkozó keret célja tehát az, hogy fokozza az adakozóknak a szervezetekbe vetett bizalmát, támogatás nyújtására ösztönözze őket, miközben megakadályozza, vagy legalábbis csökkentse a bűnügyi visszaélések kockázatát.

A szeptember 11-i terrortámadások után a Pénzügyi Akció Munkacsoport (a továbbiakban: FATF) több „különleges ajánlást" fogadott el a terrorizmus finanszírozásával kapcsolatban. Ezek között olyan ajánlás[15] is szerepelt, amely szerint az országoknak foglalkozniuk kell a nonprofit szektor gyenge pontjaival. A gyakorlatban azonban a különleges ajánlások ezen eleme nehezen végrehajthatónak bizonyult a tagállamokban és harmadik országokban. A lehetséges megközelítésekről a FATF-en belül érdemi viták folytak. A FATF tagjai azonban idáig nem tudtak közös megközelítésben megállapodni a VIII. különleges ajánlás végrehajtását illetően.

E terület fontosságát az uniós tagállamok kormányai és más nemzetközi szervek is elismerik[16]. Az EU terrorizmus finanszírozásáról szóló közös stratégiai dokumentuma[17] és az Európai Tanács 2004. december 16-17-i következtetései felkérik a Bizottságot, hogy foglalkozzon a nonprofit szervezetek terrorizmus finanszírozására történő kihasználásával. A robbantások nyomán az uniós válaszlépésekről szóló 2005. július 13-i tanácsi nyilatkozat felszólította a Tanácsot, hogy „hagyjon jóvá egy magatartási kódexet annak érdekében, hogy a terroristák ne élhessenek vissza a jótékonysági szervezetekkel".

Figyelembe véve a nonprofit szektor potenciális kihasználhatóságát a terrorizmus finanszírozása és más bűnügyi visszaélések céljából, a Bizottság ajánlást intéz a tagállamokhoz, és az Európai Unióban működő nonprofit szervezeteknek szóló magatartási kódexre vonatkozó keretet mutat be.

---

14 COM(2004) 700, 2004.10.20, lásd az 5.2 szakaszt

15 A VIII. különleges ajánlás kimondja: „ …a nonprofit szervezetek különösen kihasználhatóak, és az országoknak biztosítaniuk kell, hogy ne használhassák őket ki: (i) a törvényes szervekként fellépő terrorista szervezetek; (ii) arra, hogy a törvényes szerveket a terrorizmus finanszírozási csatornájaként használjanak és (iii) arra, hogy eltitkolják vagy elhomályosítsák a törvényes célú pénzeszközök terrorszervezetek általi tiltott felhasználását."

16 A Pénzügyi Akció Munkacsoport VIII. különleges ajánlásában; a G8-ak pénzügyminiszterei, „A pénzügyminiszterek nyilatkozata", Deauville, 2003. május 17; a G8-ak bel- és igazságügyi miniszterei, „Ajánlások a terrortámadások megakadályozására vonatkozó jogi keret javítására", Washington, 2004. május 11.

17 Lásd a 4. lábjegyzetet.

A Bizottság az ajánlás és a magatartási kódexre vonatkozó keret előkészítésekor egy nyolchetes internetes nyilvános konzultáció során részletesen konzultált a tagállamokkal és a nonprofit szektorral.

2. EURÓPAI SZINTŰ VÉGREHAJTÁS

A Bizottságnak ***továbbra is párbeszédet*** kell biztosítania ***a nonprofit szektorral*** az e közleményben bemutatott ajánlás és magatartási kódexre vonatkozó keret nyomán.

A Bizottság 2006 első felében ***nem hivatalos kapcsolattartó csoportot*** hoz létre, és ***konferenciát*** szervez a nonprofit szektor és az érintett hatóságok képviselői számára, amelyen megfontolják az ajánlásban és a magatartási kódexre vonatkozó keretben meghatározott elvek további uniós szintű végrehajtási lehetőségeit.

Azt is meg kell vitatni az érintettekkel, hogy hogyan lehetne fejleszteni a nonprofit szervezetek és az állami hatóságok közti partnerséget annak érdekében, hogy ***megfelelő egyensúly jöjjön létre a nonprofit szektorban a jogszabályi előírások és az autonómia között***.

Az Európai Bizottság továbbá megfontolja, hogy a ***nonprofit szervezetek közösségi finanszírozását*** kötni lehet-e ***bizonyos körülmények között*** a fokozott átláthatósági és elszámolási intézkedések teljesítéséhez.

A Bizottság három hónappal ***az ajánlás és a magatartási kódexre vonatkozó keret*** elfogadása után ***vizsgálatot készít annak eredményeiről.***

MELLÉKLET

Ajánlás a tagállamoknak és magatartási kódexkeret a nonprofit szervezeteknek a terrorizmus finanszírozása és más bűnügyi visszaélések megakadályozása érdekében a nonprofit szektor fokozott átláthatóságáról és elszámoltathatóságáról

1. BEVEZETÉS

A nonprofit szektor életbevágó humanitárius és egyéb fontos közérdekű munkát végez, elengedhetetlen szolgáltatásaiból a polgárok az élet alapvető területein részesülnek. A nonprofit szervezetek jelentős szerepet játszanak a demokratikus társadalmakban, gyakran olyan fontos feladatokat teljesítenek, amelyeket más szervezetek vagy állami szervek nem tudnak elvégezni.

Ismeretes azonban, hogy a nonprofit szervezetek sok esetben a terrorizmus-finanszírozás vagy más bűncselekmények[18] eszközeivé válnak, így egyes esetekben igazgatási befagyasztási intézkedéseket[19] kellett hozni a visszaélések megakadályozására. A terroristák és a terrorszervezetek többféle forrásból is pénzeszközökhöz juthatnak. A pénz továbbítható a pénzügyi szektoron át, távirati átutalással, alternatív folyósítási rendszereken és készpénzes futárokkal, de a nonprofit szervezetek ürügyével is továbbítható vagy megszerezhető. A Pénzügyi Akció Munkacsoport a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának tipológiáiról szóló 2003-2004. évi jelentésében megállapította: „*Az idei tipológiai gyakorlatban bemutatott példák tanúsága szerint a nonprofit szervezeteket a terrorizmus finanszírozásán belül többféleképpen és több célra is fel lehet használni. Először is a nonprofit szervezeteket pénzszerzésre használhatják a terroristák és a terrorszervezetek, emiatt például sok nagyobb nonprofit szervezet eszközei befagyasztásra kerültek az 1373 (2001)ENSZ biztonsági tanácsi határozat alapján…. Számos szakértő megjegyezte, hogy sok etnikai és vallási közösségben fontos szerepet kap a nem hivatalos készpénzgyűjtés, és csak nehézségekkel végezhető el a pénzeszközök ellenőrzése... A nonprofit szervezeteket a terroristák a pénzeszközök továbbítására is használhatják... Végül a nonprofit szervezetek közvetlen logisztikai támogatást is nyújthatnak a terroristáknak, vagy műveleteik ürügyéül szolgálhatnak.”*[20]

Amennyiben a nonprofit szervezetek szigorúbb és/vagy rendszeresebb átláthatósági és elszámoltathatósági normákat alkalmaznának, a nonprofit szektor kevésbé lenne kiszolgáltatva a bűnügyi visszaéléseknek. E dokumentum célja olyan megközelítés kidolgozása, amellyel a visszaélések kockázata a minimálisra csökken anélkül, hogy túlzott terhek hárulnának az ágazatra. A közleményben meghatározott alapelveket semmiképpen nem szabad úgy értelmezni, hogy korlátozhassák az egyesülési szabadságot. Különös figyelmet

---

[18] A Pénzügyi Akció Munkacsoport szakértői az alábbi jelentésben olyan eseteket vizsgáltak meg, ahol nonprofit szervezeteket használtak a terrorizmus finanszírozására: *Jelentés a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának tipológiáiról 2003-2004*, elérhető az alábbi internetcímen: http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/19/11/33624379.PDF; további példák találhatók a Charity Commission for England and Wales (Anglia és Wales jótékonysági bizottsága) “Inquiry Reports” (vizsgálati jelentések) című honlapján: http://www.charitycommission.gov.uk/investigations/inquiryreports/inqreps.asp

[19] A befagyasztási intézkedések alapja a módosított 2002. május 27-i 881/2002/EK rendelet (HL L 139, 2002.5.29., 9. o.) vagy a módosított 2001. december 27-i 2580/2001/EK rendelet (HL L 344, 2001.12.28., 70. o.)

[20] Lásd a 8-10. oldalt a pénzmosási és terrorizmus-finanszírozási tipológiákról szóló 2003—2004. évi jelentésben: http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/19/11/33624379.PDF

igényelnek az adatvédelem szabályai. Ezenkívül a tagállamoknak szóló ajánlás és a magatartási kódexkeret nem veszélyeztetheti a sürgősségi segélyek hatékony biztosítását, sem egyéb szükséges nonprofit tevékenységeket. Gondoskodni kell arról, hogy mindez ne áshassa alá a többségben lévő, nemzeti, uniós és nemzetközi szinten törvényesen működő nonprofit szervezetek munkáját vagy hírnevét.

Az Európai Unióban működő nonprofit szervezetek méretüket és jogi formájukat tekintve igen heterogének[21]. A tagállamoknak szóló ajánlás és a magatartási kódexkeret alkalmazásában nonprofit szervezetnek tekintendők olyan szervezetek, jogi személyek, jogi szerkezetek, amelyek fő célja „pénzeszköz gyűjtése és/vagy elosztása jótékony, vallási[22], kulturális, oktatási, szociális vagy felebaráti célból vagy más jótétemények elvégzésére[23]. A sokféleség miatt az egységes megközelítést célszerű kerülni[24]. Továbbá az ajánlás és a magatartási kódexkeret semmiképpen nem akadályozhatja a nonprofit szervezetek határon átnyúló törvényes tevékenységeit. Az európai megközelítésnek tehát az a célja, hogy közös elvek jöjjenek létre a nemzeti végrehajtás megalapozására.

2. AJÁNLÁS A TAGÁLLAMOKNAK A NONPROFIT SZEKTOR KIHASZNÁLHATÓSÁGÁNAK CSÖKKENTÉSÉRE A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSA ÉS MÁS BŰNÜGYI VISSZAÉLÉSEK CÉLJÁBÓL

A következő ajánlás abban kívánja segíteni a tagállamokat, hogy felmérjék a nonprofit szervezetek kihasználása elleni küzdelem eredményeit a terrorizmus finanszírozása és más bűnügyi célok terén, és megállapítsák, milyen további nemzeti szintű intézkedéseket lehet hozni. A tagállamoknak arra kell ösztönözniük a nonprofit szervezeteket, hogy mindennapi működésük során alkalmazzanak fokozott átláthatósági és elszámoltathatósági intézkedéseket, és ezzel csökkentsék a bűnügyi célú visszaélések hatókörét. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti szintű végrehajtásban a nemzeti nonprofit szektor teljes mértékben részt vegyen.

2.1. A nonprofit szektor felügyelete

– A tagállamoknak biztosítaniuk kell saját nonprofit szektoruk felügyeletét. A felügyeleti szerepet e célra kijelölt állami szervre, meglévő hatóságokra vagy autonóm testületekre lehet bízni.

---

21 Az ágazat sokféleségét írja le „Az önkéntes szervezetek és alapítványok szerepének előmozdítása Európában” című bizottsági közlemény, COM(1997) 241.

22 Az Amszterdami Szerződés mellékletének 11. nyilatkozata kimondja: „Az Európai Unió tiszteletben tartja és nem sérti az egyházak és vallási szervezetek vagy közösségek nemzeti jog szerinti jogállását a tagállamokban. Az Európai Unió ugyanígy tiszteletben tartja a világnézeti szervezetek jogállását.”

23 A Pénzügyi Akció Munkacsoport legjobb gyakorlatokról szóló VII: különleges ajánlásában szereplő meghatározás alapján.

24 Az ilyen megközelítés elkerülésére ajánlatos nyilvántartásba venni azokat a nonprofit szervezeteket, amelyek különleges adóügyi elbánásban kívánnak részesülni, állami támogatást vagy nyilvános pénzgyűjtési jogot igényelnek. A magatartási kódexkeret hangsúlyozza, hogy egy bizonyos méret alatt a nonprofit szervezetekre egyszerűsített könyvelési és beszámolási szabályokat kell alkalmazni.

– A – részben vagy egészben – a nonprofit szektort felügyelő szerveknek biztosítaniuk kell a hatékony nemzeti együttműködést. E minőségükben:

  - nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartási rendszereket kell működtetniük a területükön működő azon nonprofit szervezetek számára, amelyek élni kívánnak a kedvezményes adózási lehetőségekkel, a nyilvános pénzgyűjtési joggal és az állami szektorból származó adományokkal. A nyilvántartási rendszereket nemzeti, regionális vagy önkormányzati szinten lehet működtetni. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a nyilvántartás teljes mértékben tiszteletben tartsa az egyesülési szabadság elvét. Tehát a nyilvántartás a szervezet bejelentését, nem pedig előzetes jóváhagyását jelentené.

  - a többszörös nyilvántartási/bejelentési kötelezettségek elkerülése érdekében meg kell állapítaniuk a nonprofit szervezetekre jelenleg vonatkozó előírásokat;

  - meg kell határozniuk a nonprofit szervezetek azon csoportjait, amelyek a nyilvántartási rendszerükből kimaradnak, és csökkenteni kell az e hiányosságokból fakadó kockázatot;

  - útmutatást kell adniuk a nonprofit szervezeteknek a pénzügyi átláthatóságról, és a szektor gyenge pontjairól;

  - koordinációra van szükség az illetékes szervek között a nonprofit szervezetekkel történő visszaélések kinyomozására való tekintettel; a meglévő büntetőjogi eljárásokat nyomozásnak kell követnie. Az illetékes szerveknek kapacitással kell rendelkezniük ahhoz, hogy felmérjék az egyes nonprofit szervezetekkel való visszaélések kockázatát.

  - az adóhatóságokat ösztönözni kell arra, hogy tekintsék át a különleges adóügyi elbánásban részesülő nonprofit szervezeteket, figyelembe véve a szervezet méretét és tevékenységét.

2.2. A magatartási kódex betartásának ösztönzése

A betartás ösztönzése érdekében a tagállamoknak az alábbiakat kell megfontolniuk:

– A nyilvántartási, fokozott átláthatósági és elszámoltathatósági előírások ***megerősítik a nonprofit szervezetek látható státuszát***, segítenek elnyerni és fenntartani a közvélemény nonprofit tevékenységekbe vetett bizalmát és a munka hitelét;

– A nyilvántartási kötelezettségnek eleget tevő és az átláthatósági és elszámoltathatósági intézkedéseknek megfelelő nonprofit szervezeteknek ***kiváltságos adóügyi státuszt, állami támogatást és nyilvános pénzgyűjtési jogot*** lehetne ajánlani. Az intézkedések betartását az alábbiakban leírt tanúsítási mechanizmussal lehetne biztosítani;

– A jövőben meg lehet fontolni, hogy a magatartási kódexre vonatkozó keretben javasolt átláthatósági és elszámoltathatósági elveket beépítsék a ***meglévő*** vagy ***később kidolgozandó megjelölésekbe.*** A rendszereket állami vagy magánszervek működtethetnék, amelyek megvizsgálnák, hogy a nonprofit szervezetek megfelelnek-e az átláthatósági és elszámoltathatósági intézkedéseknek;

– ***A magánszféra ellenőrző szerveit*** vagy a ***nonprofit szervezeteket tömörítő szövetségeket*** arra kell ösztönözni, hogy hozzanak létre jóváhagyási pecséteket vagy hasonló mechanizmusokat a magatartási kódexre vonatkozó keret elveit betartó nonprofit szervezetek számára.

2.3. A nonprofit szervezetek elérhetősége és gyenge pontjai a terrorizmus finanszírozása és más bűnügyi célok szempontjából

Az értesülések szerint[25] a terroristák továbbra is felhasználják a nonprofit szektort a tevékenységük finanszírozásához szükséges pénz előteremtéséhez. Ezért kiemelten fontos, hogy a tagállamok és a nonprofit szervezetek teljesen tisztában legyenek azzal, hogy hogyan lehet visszaélni e szervezetekkel a terrorizmus finanszírozása és más bűnügyi célok érdekében.

– A nonprofit szervezeteket arra kell ösztönözni, hogy **vizsgálják meg eddigi bevált tapasztalataikat**, és ezzel tovább erősítsék a visszaélések megakadályozását a terrorizmus finanszírozása vagy más bűnügyi célokra.

– A nonprofit szektor főszereplőinek bevonásával a tagállamokban **a nonprofit szervezetek számára tudatossági programokat** kell indítani a szektor visszaélési kockázatairól/gyenge pontjairól;

– **Tájékoztatni kell a magánszektort** (a nonprofit szervezetekkel foglalkozó pénzügyi intézmények, könyvelők, könyvvizsgálók és jogászok) a gyanús tevékenységek/ügyletek felfedezéséről, például be kell mutatni, hogy a terroristák milyen technikákkal szivárognak be a nonprofit szervezetekbe.

2.4. Nyomozás a nonprofit szervezetekkel való visszaélések ügyében

A nyomozásnak arányban kell állnia a megállapított kockázat súlyával, és a meglévő büntetőjogi eljárások szerint kell folynia.

– A ***nemzeti szintű*** együttműködést/információcserét lehetőleg valamely, a nonprofit szervezeteket felügyelő illetékes hatóság vezetésével és koordinációjával kell folytatni, és az együttműködésbe/információcserébe be kell vonni az adóhatóságokat, a pénzügyi hírszerző egységet és a bűnüldöző szolgálatokat is. A nemzeti információcsere megkönnyítésére minden ilyen szervnél ki kell nevezni egy személyt, aki a nonprofit szervezetekkel a terrorizmus finanszírozása céljából történő visszaélésekkel kapcsolatos ügyekben kapcsolattartó pontként működik. A gyors és hatékony információcsere biztosítására e szervek között az információs csatornákat is ki kell jelölni.

– Az ***uniós/nemzetközi szintű*** együttműködéshez/információcseréhez hálózatot kell létrehozni a terrorizmus finanszírozásáról és a nonprofit szektorról szakismerettel rendelkező bűnüldözési kapcsolattartó pontokból. A Bizottság támogatja a bűnüldöző hatóságok és adott esetben más, a nonprofit szervezetekkel való visszaélések kivizsgálására illetékes szervek között meglévő uniós szintű együttműködési/információcsere hálózatok használatát. Az Európai Csalászelleni Hivatal (OLAF) kiemelt szerepet tölthetne be ebben

---

[25] Lásd például az Europolnál készült „Áttekintés a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemről az Európai Unióban” című dokumentumot, korlátozott terjesztésű, 2005. június 1.

az együttműködésben és információcserében. A *CEPOL (Európai Rendőrtiszti Főiskola)* szerepe döntő fontosságú, hiszen a magas rangú rendőrtisztek képzése során kiemelten foglalkozhat a szektor gyenge pontjaival, a visszaélések tipológiáival és az együttműködés/információcsere támogatásával.

3. A NONPROFIT SZEKTORT ÉRINTŐ TÉNYEZŐK – MAGATARTÁSI KÓDEXKERET A NONPROFIT SZERVEZETEKNEK AZ ÁTLÁTHATÓSÁGGAL ÉS AZ ELSZÁMOLTATHATÓSÁGGAL KAPCSOLATOS BEVÁLT TAPASZTALATOK ELŐSEGÍTÉSÉRE

Amennyiben a nonprofit szektor fokozott átláthatósággal és elszámoltathatósággal működik, kevesebb lehetőség nyílik a bűnügyi visszaélésekre. A nonprofit szervezetek jelentős része már bevezette az e dokumentumban meghatározott követelmények többségét, és sokan létrehozták a saját magatartási kódexüket. E szabályok alkalmazásával a nonprofit szervezetek kimutatják a nyilvános jótékonyság iránti felelősségüket, és erősítik magukat a bűnügyi visszaélések ellen. A magatartási kódexre vonatkozó keret előírásainak fő célja tehát az, hogy közös általános minimális átláthatósági előírásokat határozzon meg az Európai Unióban működő nonprofit szervezetekre, és tovább támogassa az e téren folyó vitákat.

– A nonprofit szervezeteknek a szervezet ***célkitűzését*** kell képviselni, és e célokra használhatják a forrásaikat.

– A szervezet ***legfőbb irányító szervét*** a törvényesség felelőssége terheli.

– Minden nonprofit szervezetnek létre kell hoznia olyan ***dokumentumot***, amely ***azonosító információkat*** tartalmaz a szervezetről. Ezt a dokumentumot a nonprofit szervezet irodájában kell őrizni, és rendszeresen frissíteni. A bejegyzett nonprofit szervezeteknek ezt az azonosító információt el kell küldeniük az érintett regisztrációs funkciók ellátásáért felelős szervnek. Ezt a szervet tájékoztatni kell a szervezet főbb adataiban bekövetkezett változásokról és a szervezet felszámolásáról (mellékelve egy nyilatkozatot arról, hogy a nonprofit szervezet nettó eszközeit hogy osztják el).

Az információknak egyértelműen azonosítaniuk kell a nonprofit szervezetet. A nonprofit szervezet hivatalos nevén kívül ilyen információ lehet (adott esetben) bármely közkeletű rövidítés vagy nem hivatalos név, üzleti/munkanév és bejegyzési szám, valamint a bejegyzett iroda címe, telefon/faxszáma/internetcíme és a nyilvántartott korábbi címek és címváltozások. A szervezet alszervezeteinek adatait is nyilván kellene tartani. Továbbá rögzíteni kellene a nonprofit szervezet általános célkitűzéseire, politikáira és prioritásaira vonatkozó nyilatkozatot (küldetési cél), a nonprofit szervezet szervezeti és döntéshozatali szerkezetének leírását – amely tükrözi a szervezet méretét, és jelzi a belső pénzügyi ellenőrző rendszereket. A dokumentumban meg kell határozni a szervezet igazgatóit/végrehajtó bizottsági tagjait vagy más döntéshozóit és azok feladatkörét. Adott esetben a nonprofit szervezet haszonhúzóját is meg kellene határozni.

A nonprofit szervezetek nevén levő bankszámlaszámokat és a személyes adatokat a nonprofit szervezet irodájában bizalmasan kell nyilvántartani.

– A nonprofit szervezeteknek ***megfelelő könyvvitelt*** kell folytatniuk, és ***éves pénzügyi kimutatást*** kell készíteniük a bevételekről és a kiadásokról. Évente ***beszámolót*** kell készíteni, amely tartalmazza az előző pénzügyi év tevékenységeinek, projektjeinek leírását és költségvetését és egy nyilatkozatot arról, hogy ezek hogyan támogatták a nonprofit szervezet általános célkitűzéseit. Annak érdekében, hogy a nonprofit szervezeteket ne terheljék túl adminisztratív követelményekkel, bizonyos méret alatt[26] a nonprofit szervezetekre ***egyszerűsített számviteli és beszámolási előírásokat kell alkalmazni***. A pénzügyi kimutatásokat és beszámolókat a nonprofit szervezet irodájában meg kell őrizni, és a felügyeleti felelősséggel rendelkező állami hatóságok rendelkezésére kell bocsátani.

– Az éves pénzügyi kimutatásokat, beszámolókat, a döntéshozó szervek üléseinek jegyzőkönyveit, az ellenőrzési nyomvonalak feljegyzéseit[27] a nonprofit szervezet székhelyén ***legalább 5 évig*** meg kell őrizni.

– A nonprofit szervezeteknek minden tranzakcióhoz ***hivatalos csatornát*** kell használniuk, amennyiben ésszerű lehetőség van a hivatalos pénzügyi rendszer használatára. Lehetőség szerint minden befolyt pénzt bankszámlákon kell elhelyezni, és a pénzt e bankszámlákról kell kifizetni.

– Minden nonprofit szervezetnek a szabály szerint ***meg kell ismernie kedvezményezettjeit és társult nonprofit szervezeteit***, ami azt jelenti, hogy a nonprofit szervezetnek minden meg kell tenniük a kedvezményezettjeik és a társult nonprofit szervezetek azonosságának, okmányainak és jóhiszeműségének ellenőrzésére. Például előlegfizetés esetén a nonprofit szervezet megállapíthatja, hogy a potenciális kedvezményezett képes-e teljesíteni az adomány jótékonysági célját, és ki tudja-e küszöbölni, hogy a forrásokat ne jótékony célokra használják. Amennyiben lehetséges, a nonprofit szervezeteknek írásos megállapodáshoz kell kötniük az adományt, és folyamatos ellenőrzést kell végezni.

– A nonprofit szervezeteknek a hatáskörükön/országon kívülre átutalt pénzeszközökről és a bármely olyan személynek átutalt pénzeszközökről, akik az eredeti nonprofit szervezet részéről végez szolgáltatást, teljes és pontos ***ellenőrzési nyomvonalat*** kell tartani. Ezen belül esetleg megfelelően nyilván kell tartani a közvetlen közvetítő szervezetek/személyek javára végzett összes pénzügyi tranzakciót.

---

[26] Az egyszerűsített számviteli és beszámolási kötelezettségek alá eső nonprofit szervezetekre vonatkozó többi feltételt (pl. tevékenységi terület) a tagállamok határozhatják meg.

[27] Lásd a *pénzeszközök ellenőrzési nyomvonaláról* szóló követelményekről szóló pontot.